

Eindexamen Filosofie havo 2003 - II

havovwo.nl

3 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Oude en nieuwe media

Maximumscore 4

- 1 Een goed antwoord bevat de volgende elementen:
- een uitleg hoe een hiërarchie in de staat volgens Hobbes ontstaat
 - een uitleg van het begrip ‘sociaal contract’ in verband gebracht met het ontstaan van een hiërarchie in de staat

2

2

voorbeeld van een goed antwoord:

- Hiërarchie in de staat komt volgens Hobbes tot stand doordat mensen op een gegeven moment door middel van een sociaal contract besluiten hun rechten over te dragen aan een macht of instantie
- Het contract houdt in dat mensen onderling afspreken elkaar niet te schaden en dat de door hen ingestelde macht bevoegd is en dus het recht heeft wetten te maken en naleving ervan af te dwingen. Daarmee is er een instantie hoger en machtiger geworden dan het volk

2

2

Maximumscore 4

- 2 Een goed antwoord bevat de volgende elementen:
- een uitleg van de rol van de soevereine macht
 - een uitleg waarom Hobbes in dit verband de media beperkingen op zal willen leggen

2

2

voorbeeld van een goed antwoord:

- De rol en taak van de soevereine macht is in de eerste plaats te bepalen wat nodig is voor de vrede en veiligheid van de onderdanen. Maar de soevereine macht is tevens als enige bevoegd om regels en wetten op te stellen en te belonen en te straffen. Een onderdaan heeft bijvoorbeeld niet het recht de soeverein van onrechtmatig handelen te beschuldigen
- Dit betekent automatisch dat ook de media – deze zijn immers ook onderdanen – niet het recht hebben in hun verslaggeving de soeverein te bekritisieren. Indien men het niet eens is met de soeverein, heeft men niet de vrijheid om dit te uiten en kan men zelfs gestraft worden met als argument dat het belang van de staat in het geding is

2

2

Eindexamen Filosofie havo 2003 - II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
3 □ Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
• een argumentatie aan de hand van het citaat van Beerling waaruit blijkt dat Hobbes' idee van soevereine macht niet houdbaar is (volgens Beerling)	<u>2</u>
• het verschil tussen de opvatting van Beerling over macht en de opvatting van Hobbes over soevereine macht	<u>2</u>
voorbeeld van een goed antwoord:	
• Volgens Beerling is macht of een persoon die deze macht belichaamt nooit iets of iemand die zelfstandig is. Men heeft pas macht als er anderen zijn om macht over te hebben. Daardoor is een machthebber afhankelijk van die anderen en moet ook in ieder geval rekening met ze houden. Deze afhankelijkheid zorgt ervoor dat de anderen tot op zekere hoogte ook invloed kunnen uitoefenen	<u>2</u>
• Bij Hobbes spelen de anderen nauwelijks een rol: de soevereine macht is zelfstandig en absoluut. De macht van de soeverein wordt niet gehinderd door invloeden van buitenaf	<u>2</u>
Maximumscore 4	
4 □ Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
• een uitleg van de macht van de media vanuit de visie van Beerling	<u>2</u>
• een voorbeeld uit de actualiteit dat deze rol van de media toelicht	<u>2</u>
voorbeeld van een goed antwoord:	
• De media zullen vanuit de opvatting van Beerling meer macht hebben, aangezien er volgens hem geen macht kan bestaan zonder een andere macht. De media zijn afhankelijk van de overheid voor het verkrijgen van nieuws. Maar de overheid is omgekeerd ook weer afhankelijk van de media voor het verspreiden van nieuws. Beide kunnen dus niet zonder elkaar. De macht van de media gaat nog verder: doordat de media uitmaken wat nieuws is en wat niet, kunnen zij de politieke agenda bepalen	<u>2</u>
• Een voorbeeld hiervan is nieuws over asielzoekers: dit kan de maatschappelijke onrust vergroten, zodat de overheid gedwongen wordt maatregelen te treffen om deze onrust te verkleinen	<u>2</u>
Maximumscore 4	
5 □ Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
• Hobbes' definitie van macht	<u>2</u>
• een verklaring aan de hand van het verband tussen deze definitie en Hobbes' opvatting over gelijkheid waardoor duidelijk wordt waarom consumptiegedrag versterkt kan worden	<u>2</u>
voorbeeld van een goed antwoord:	
• Macht is volgens Hobbes het bezit aan middelen waarmee men een toekomstig goed kan verwerven, wat alleen kan door nog meer macht	<u>2</u>
• Tegelijkertijd stelt Hobbes dat mensen gelijk zijn en dus ook allemaal gelijk zijn in hun verlangens naar macht. Mensen weten van elkaar dat ze hetzelfde willen. Producten geven status en eer, dus macht, zodat iedereen producten wil. Het is dan zaak anderen voor te zijn om je te kunnen onderscheiden. Daarom zijn mensen manipuleerbaar door de media	<u>2</u>

Eindexamen Filosofie havo 2003 - II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
6 ☐ Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
• een weergave van het verband tussen snelheid en macht zoals Canetti dat ziet	<u>1</u>
• een toepassing van dat verband op internet	<u>1</u>
• een voorbeeld van de snelheid van macht zoals door Canetti gegeven is	<u>1</u>
voorbeeld van een goed antwoord:	
• Bij macht kan volgens Canetti ook snelheid horen en deze wordt gekenmerkt door achterhalen of grijpen	<u>1</u>
• Als voorbeeld noemt Canetti de bliksem: deze achterhaalt en zet in het licht	<u>1</u>
• Dit lijkt op wat Canetti de ontmaskering noemt als kenmerk van de snelheid van macht. Dit is goed toepasbaar op internet, omdat men door het gebruik van internet in staat is om snel onthullend nieuws wereldwijd naar buiten te brengen, nog voordat iemand kan reageren	<u>1</u>
Maximumscore 4	
7 ☐ Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
• een argument voor en een argument tegen de stelling dat internet aan banden moet worden gelegd, alsmede de waarde waarop het argument is gebaseerd	<u>2</u>
• een conclusie wat betreft het eigen standpunt van de kandidaat alsmede het morele uitgangspunt dat de kandidaat hanteert om tot de conclusie te komen	<u>2</u>
voorbeeld van een goed antwoord:	
• Internet moet aan banden gelegd worden omdat verspreiding van sommige informatie schadelijk kan zijn voor individuen en voor de gemeenschap. Veiligheid is een belangrijke waarde en het is een taak van bijvoorbeeld de overheid mensen te beschermen. Aan de andere kant kun je beargumenteren dat internet niet aan banden moet worden gelegd. Vrijheid van meningsuiting is een fundamentele waarde, zelfs als de invloed ervan schadelijk kan zijn. Schadelijke invloeden zijn er altijd al geweest	<u>2</u>
• Ikzelf ben van mening dat internet niet aan banden hoeft te worden gelegd. Ik ga er namelijk van uit dat pas van moreel gedrag sprake kan zijn als mensen zelf kunnen beslissen wat goed is en wat niet. Ieder zal voor zichzelf tot een afweging moeten komen en moeten selecteren uit het aanbod via internet. Door de vrije uitwisseling van informatie kan ook discussie ontstaan	<u>2</u>

Opmerking

Een andere conclusie is ook mogelijk.